

יביע אומר הר גילה

וישב | גליון 330
כג' כסלו תשפ"ג
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים
כניסת שבת | מוצ"ש | מוצ"ש ר"ת
16:23 | 17:14 | 17:46

העלון מוקדש לפרופאט והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן טובה שליט"א | עמית בת תקוה | שיראל בת אור | ר' שלמה בן שושנה ר' רמיאל מני בן שרה | דניאל בן גול | דוד יהונתן דניאל בן טובה | עובדיה יוסף בן שילת | רוזה בת ג'מילה | אביסל בת רעיה הי"ו | יונתן-חומר בן מול | ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

א. הלכות חנוכה: בתקופת הבית השני גזרו מלכי יוון גזרות על ישראל, וביטלו אותם מדתם, ולא הניחום לעסוק בתורה ובמצות, ולחצום לחץ גדול, ופשטו ידיהם בממונם ובבנותיהם, ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטימאו הטהרות. והיה צר מאד לישראל מפניהם, עד שריחם עליהם ה' אלהי אבותינו, והצילם מידם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום, והושיעו את ישראל מידם. וכשגברו ישראל על אויביהם ואיבדום, היה זה ביום כ"ה בכסליו. ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור להדליק המנורה שבבית המקדש, אלא פך אחד של שמן שלא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמנה ימים. ומפני זה התקינו רבותינו שבדור הוא שיהיו שמנה ימים אלו - ימי שמחה והלל. ומדליקים בהם נרות בכל לילה משמנות הלילות לפרסם הנס. והם אסורים בהספד ובתענית. (חז"ע חנוכה עמ' א).

ב. נוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה, כגון תפירה וכדו', בעוד שנרות החנוכה שבבית דולקים, במשך חצי שעה מהדלקתם, משום היכר הלוהדיע שאסור להשתמש לאור נרות החנוכה. אבל בבישול וצרכי אוכל נפש מותרות. ויש אומרים שטוב לנשים להמנע ממלאכות כבדות, כגון טויה וכביסה, שיש בהן טירחא, על כל פנים ביום ראשון ושמיני של חנוכה. אבל האנשים אינם נמנעים משום מלאכה. (שם עמ' יב).

ג. ריבוי הסעודות שמרבית בהם בימי חנוכה אינם אלא סעודות הרשות, שלא קבעום חכמים למשתה ושמחה, ו"ח. ונוהגים לומר זמירות ותשבחות להש"ת בסעודות הללו, ואז נחשבות לסעודות מצוה. ומה טוב ומה נעים לנצל מסיבות כאלה לדרשות בדברי תורה ויראת ה', לקרב את ישראל לאביהם שבשמים. ויש נוהגים להרבות במאכלי זבניה בימי חנוכה, זכר לנס שנעשה על ידי "יהודית". וכיום נוהגים לאכול סופגניות מטוגנות בשמן. (שם עמ' טו).

ד. מקום הדלקתה מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח משמאל הנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין ונרות החנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא הרי הוא מוקף במצות. וביחוד כשנכנס בטלית קטן כהלכתה, אשר עליו יכון מה שאמרו: "ההוט המשולש לא במהרה ינתק. וכשמדליק הנר בלילה הראשון ידליק את הקיצוני מימין, ובלילה השני ידליק הנר (הנוסף) החדש תחלה, ואחר כך הנר שהודלק אתמול. וסדר ההדלקה איפוא משמאל לימין. (כסדר כתיבת אנגלית). עד שבליל שמיני ידליק תחלה הנר שהוא הקיצוני משמאל, וממשיך להדליק משמאל לימין, ויסיים בנר שהודלק הראשון, ונמצא שתמיד מברך על הנר הנוסף, כי בתוספת הימים נתוסף הנס. וכן המנהג. (שם עמ' לב).

ה. זמן הדלקת נרות החנוכה ב"צאת הכוכבים" לא מקדימים לא מאחרים! וצריך ליתן שמן בנרות שיעור שתדלוק חצי שעה אחר צאת הכוכבים. ומי שלא הדליקו בביתו בתחלת הלילה, והגיע לביתו בשעה מאוחרת, וכל בני הבית נרדמו, אם יכול להעיר אחד או שנים מבני הבית, הנה מה טוב, ואם לאו, יברך וידליק נר חנוכה. (שם עמ' סב).

ו. אסור לאכול סעודת קבע קודם הדלקת נרות חנוכה. וכן אסור להתחיל במלאכה קודם הדלקת נרות חנוכה. ויש להחמיר חצי שעה קודם זמן ההדלקה שלא לאכול סעודת קבע, דהיינו יותר מכביצה פת. אבל סעודת עראי ואכילת פירות ושתיית משקאות קלים מותר. ואפילו ללמוד תורה... המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את הרב מאיר חזן שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שבת	יום שישי
07:30 שחרית ודרשה הרב	16:05 שיר השירים
14:00 תהילים לילדים	16:23 מנחה
14:30 שעור תורה עם הרב	קבלת שבת ודרשת הרב
בבית הכנסת 'יביע אומר'	ערבית
15:30 מנחה ואח"כ סעודה שלישית	19:15 שעור תורה עם הרב
בבית הכנסת יחד עם הרב	בבית הכנסת 'יביע אומר'
16:55 שעור תורה עם הרב	
17:10 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו	

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת, שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילת ערבית

ערבית נוספת בשעה 19:00 ולאחר מיכן - מתקיים השעור היומי
יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ב' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר
בשעה 20:00 גמרא מסכת תענית.

יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

אזור תורה jeff מ'יא' je בשעה 21:00

שבת שלום ומבורך

'במעשה אחד'

וְהִי כְּדִבְרֵהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֶלְיָהָ לְשֹׁכֵב אֶצְלָהּ לְהִיטֵת עִמָּה (לט, י), יוסף הצדיק זכה לגדולה בזכות שכבש את יצרו, ומסר את נפשו כדי לא לחטוא עם אשת אדוניו, שהייתה מפתה אותו בכל יום ויום בכל מיני פיתויים. ואפילו בשעה שהיה בבית הכלא במצרים, היא הייתה נכנסת בכל יום ויום לבית הכלא ומפתה אותו, ואף על פי כן לא שם לב אליה, והיה שם בטחונו בה' יתברך שרק הוא יעזור לו. ואמרו חז"ל: ידוע שהקדוש ברוך הוא אינו מנסה את האדם בניסיון שאינו יכול לעמוד בו, לכן אם התורה אסרה לנו את העריות, זו ראייה שאנו מסוגלים לעמוד בניסיון זה!

מסופר בגמרא (יומא מ, א), על רבי צדוק, שמטרוניתא אחת תבעה אותו לדבר עבירה. אמר לה: אני חלש ולא אוכל למלאות את רצונך, ועל כן הביאי לי משהו לאכול. אמרה לו: יש לי דבר טמא. אמר לה: אין הבדל בין דבר טמא לדבר טהור, כי מי שעושה מעשה כזה יוכל לאכול גם דבר טמא. הלכה והסיקה את התנור לצלות בו בשר טמא, והלך רבי צדוק וישב בתוך התנור הרותח. שאלה אותו: מה אתה עושה? השיב לה: מי שעושה מעשה כזה נופל באש של גיהנם. אמרה לו: אם הייתי יודעת שדבר זה כל כך חמור אצלכם, לא הייתי מצערת אותך.

מסופר בגמרא על רב כהנא שהיה מוכר סלים לנשים. פעם אחת מטרוניתא אחת תבעה אותו לדבר עבירה. הוא עלה על הגג וקפץ, ובא אליהו הנביא והציל אותו. אמר לו אליהו: הטרחת אותי שאבוא אליך ממרחק כדי להציל אותך. אמר לו רב כהנא: מי גרם לי זאת, וכי לא העניית שיש לי? כי אם לא הייתי עני, לא הייתי עוסק בדברים הנצרכים למלאכת הנשים. נתן לו אליהו הנביא כלי עם דינרים והוא נעשה עשיר מופלג.

לכן חייב האדם להתגבר על יצרו. כי באמת האש של גיהנם היא פי שישים מהאש שלנו, וכל זה במדור הראשון של גיהנם, וכל מדור ומדור הוא חם פי שישים מהמדור הקודם.

מסופר על הגאון רבי מרדכי יפה, הידוע על שם ספריו "הלבושים", שעשרה ספרים חיבר וזכה שכולם נתקבלו בכל תפוצות ישראל, ולכל זה זכה בזכות מעשה שהיה: פעם אחת בימי בחירתו עמד בנסיון גדול, כאשר בא אצל גויה אחת כדי למכור לה סחורה. כשנכנס לביתה פיתתה אותו הגויה לדבר עבירה הביתה היה סגור, ולא נשאר שום פתח שדרוכו יכול היה להימלט. האפשרות היחידה שנתרה לו הייתה לעבור דרך בית הכיסא שהיה מטונף ביותר. אף על פי כן ברח דרך בית הכיסא, ללכת את כל בגדיו ויצא משם בשלום. ועשרה לבושים שהיו עליו כולם התלכלכו - ובשכר זה זכה וחיבר את עשרת ספרי 'הלבוש'. שבת שלום.

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין

'הקדושה היא יסוד היהדות'

הנה אין ספק, שאחד מן הדברים החשובים ביותר שהתורה באה ללמד אותנו בפרשה זו, הוא התגברות הנסיון בענייני קדושה.

יוסף הצדיק נכנס אל בית פוטיפר, ושם ננטסה בנסיון גדול של אשת פוטיפר. חז"ל מתארים לנו במדרש עד כמה גדול הנסיון של אשת פוטיפר, שהייתה משכנעת אותו בכל מיני אופנים, ובגדים שלבשה בבוקר לא לבשה בבין הערביים, ובגדים שלבשה בין הערביים לא לבשה בערב וכו', והכל כדי שיוסף הצדיק יביט בה. אבל יוסף הצדיק **בז לה ולא שת ליבו לכל הפיתויים** שאשת פוטיפר הציעה לו.

יוסף עמד בנסיון בגבורה ובזקיפת קומה! על התיבה **"וַיִּמָּאן"** מופיע בתורה טעם 'שלשלת', ומבארים רבותינו כי זה בא לרמוז שהניחו שלשלאות של ברזל על יוסף בצוארו, והיכוהו במוט, אך הוא מיאן לדבר עבירה.

היה זה נסיון אדיר לנוער בן שמונה עשרה, בימי הנערות, כשהיצר מתגבר על האדם. ובמדרש מובא כי באה אליו אשת פוטיפר ואמרה לו: 'וסף, הסתכל עלי!' והוא סירב. "אני אֶעָנֶה את עיניך" - יוסף לא נבהל ואמר לה: 'ה' פוקח עורים'.

כשהבחינה שיוסף מכופף את קומתו כדי שלא להיטב דמותה, איימה עליו: "אשים אותך במכבש!" אמר לה יוסף: "ה' זוקף כפופים!".

"אאסור אותך בבית האסורים!". אמר לה יוסף: "ה' מתיר אסורים!". וכך היה יוסף כל הזמן עם ה' ולא נתן לה פתיחת דלת.

על הפסוק **"וַתִּתְּפָשֶׁהוּ בְּגָדוֹ לְאָמֵר ... וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיֵּצֵא הַחוּצָה"** (לט, יב) יש המקשים, הרי יוסף היה גבר בגוביין, ומדוע השאיר את בגדו ביד אשת פוטיפר, ובפרט שהדבר שימש לה כראיה להוכיח שאביכול יוסף ביקש לעבור עבירה, כמאמר הכתוב: **"וַתִּנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ עַד בּוֹא אֲדֹנָיו כִּי בִיתוֹ... וַיְהִי פְּהַרְמִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיֵּצֵא הַחוּצָה"**, והיה צריך לקחת בכח את הבגד ולברוח עימו החוצה? אלא, יוסף הצדיק אמר: מוטב שאשב בבית האסורים או שאהרג חלילה, ולא אתקוטט עימה אפילו שניה אחת, **כיון שעכשיו אני עוד יכול להתגבר על עצמי, אך מי יודע אם בעוד רגע אוכל עדיין להתגבר על יצרי, שהרי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום!**

שלמה המלך אומר: "אשרי אדם מפחד תמיד" (משלי כח, יד). וכן אמרו חז"ל (אבות ב, ד): "אל תאמן בעצמך עד יום מותך", ובפרט בעניינים של עריות ויחוד, יש לאדם להקפיד במיוחד, שלא יהיה לו עסק עם הנשים, וכל יבוא חלילה ליד עבירה. עניינים של הקדושה שמלתיים את האדם בשם 'צדיק'. ואכן זה מה שהכתיר את יוסף בתורת צדיק שעמד בנסיון עם אשת פוטיפר, וזה גם מה שהעלה אותו למלוכה, כמאמר הכתוב: **"וַיַּעֲצֵם יַעֲקֹב מִרְאֵת בְּרָע... מִלֵּךְ בְּמִצְרַיִם תַּחְזִיקָה עֵינָיִךְ"** (ישעיהו לג, טו-יז).

מי שעומד בנסיון, הקב"ה מרום אותו. וכן דרשו חז"ל (בראשית רבה ז, ג) על מאמר הכתוב: **"וַיִּסֶר פְּרָעָה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל צַוְאָרוֹ. וַיַּרְבֵּב אֹתוֹ בְּמַרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה"** (לקמן מא, מב-מג): "אמר רבן שמעון בן גמליאל: יוסף משלו נתנו לו. פיו שלא נשק בעבירה - 'ועל פיך ישק כל עמי'. גופו שלא נגע בעבירה - 'וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ'. צוארו שלא הרמין לעבירה - 'וַיַּשֶּׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל צַוְאָרוֹ'. ידיו שלא משמשו בעבירה - 'וַיִּסֶר פְּרָעָה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף'. רגליו שלא פסעו בעבירה - 'וַיַּרְבֵּב אֹתוֹ בְּמַרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ. מַחֲשָׁבָה שֶׁלֹּא חֲשָׁבָה בַּעֲבִירָה תְּבוֹא וְתִקְרָא חֲכָמָה, וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אֲבָרָד" - בחכמה ורך בשנים".

כל פרט משפע העושר והכבוד שהושפעו על יוסף, היה כנגד הנסיונות שעמד בהם בגבורה!

מסופר על האדמו"ר מגור, בעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל, שפעם אחת יצאה רעייתו מהבית לקנות דבר מה, והותירה אותו לבדו עם עוזרת הבית שהייתה נערה יהודיה. האדמו"ר קרא לרבנית, כשלא נשמעה תשובה, הבין כי הלכה לשוק, והוא נותר לבדו במחיצת העוזרת. קם האדמו"ר ממקומו וקפץ מיד מהחלון.

כאשר ראו בני העיר את האדמו"ר קופץ מבעד החלון, רצו אליו ושאלו באימה: רבינו, מה אירע?

"הרבנית הלכה לשוק", השיב האדמו"ר, 'העוזרת נותרה בבית'. נו, אז מה? התפלאו בני העיר, "הרי הרבנית אמורה לשוב בכל רגע... וגם אם לא, הרי ניתן לצאת מבעד הפתח, ולמה צריך להסתכן ולקפוז מבעד החלון?"

נענה האדמו"ר: הרי בזמן בו הייתי הולך עד הדלת הייתי נכשל באסור יחוד, לכן מיהרתי לקפוז מהחלון הסמוך, כדי לא להיכשל **אפילו רגע אחד** באיסור! (מתוך הספר **'משכני אחרך'**) סיפור של מסירות נפש לחנוכה:

הרב הצדיק ר' יעקב גלינסקי זצ"ל היה מספר על עצמו על הימים האפילים שהיה בסיביר: הקומוניסטים הארורים תפסו אותי ובהגיע חנוכה שהייתי במחנה עבודה, ביחד עם שמונים גויים. טיכסתי עצות בנפשי כיצד אדליק נרות חנוכה. פתאום נפל לי רעיון בראש: בתקרת החדר היתה עששית נפט. ניתן להגביר, או להנמיך את עוצמת הפתילה על ידי סיבוב בכפתור. ישבתי בכלא הסובייטי, בחדר אחד עם שמונים גויים, והחילותי להתפלפל עם עצמי: האם על ידי שאסובב את הכפתור ואגביר את עוצמת הפתילה, נחשב לי הדבר שהדלקתי נר חנוכה...?

פסקתי לעצמי: כן! אם בשבת, מי שיעשה זאת רחמנא ליצלן, יחשב למבעיר אש בשבת, ואם כן מדוע שלא יחשב לי הדבר שהדלקתי נר חנוכה? הבעיה הגדולה שלי היתה, שאני נמוך מאוד... ואיך אני עד לתקרה לסובב את הכפתור? למזלי הרב, כל האסירים הגויים רחשו כבוד כלפי, הם העריכו מאוד את העובדה שלא אכלתי את מנת הבשר הזעומה שהגישו לנו, והייתי מסתפק רק באכילת הירקות. הם ראו אותי מתפלל כל היום, וכיבדו אותי משום כך. בלית ברירה סיפרתי להם את כל העניין וביקשתי את עזרתם.

הם הסכימו מיד, ואחד מהם, בריון שני מטר גובה, הרים אותי על הכתפיים, והחזיקו ברגלי שלא אפול... ברכתי בקול רם את שלושת הברכות... עשיתי פירסומי ניסא לפני גויים... הרי חז"ל (שבת כא ע"ב) אמרו 'מצותה עד שתכלה רגל מן השוק'. ועד כמה? "עד דכליא ריגלא דתרמודא" - שלפי אחד הפרושים הכוונה לגויים.

אולם, כשבאתי לסובב את הכפתור, ולהגביר את האור - העששית כתבה! חושך מוחלט השתרר בחדר... הבריון זרק אותי מעל כתפיו, וכולם החלו לצעוק ולדפוק על הדלתות... כעבור שתי דקות הופיעו עשרה סוהרים, עם נשק שלוף בידיהם, ושאלו בקול מאיים: "מי כיבה את העששית?" שמונים אצבעות הופנו כלפי... נלקחתי אל המפקד ששאל אותי: "אתה כיבית את המנורה?". "כן" השבתי.

"המעשה שעשית חמור מאוד, עברת על חוק מספר כך וכך בספר החוקים. העונש הקבוע על עבירה זו הוא: **מאסר שלושה יממות בצינוק**". צינוק הוא חדר קטן מאוד, מלוכלך ושוורץ עכברים, שאין אפשרות אפילו לשכב בו. כל הזמן צריך לעמוד על מקום אחד, בלי אפשרות לזוז...

כששמעתי את פסק הדין, החילותי לקפוז משמחה ולרקוד: "תודה רבה לך, רבינו של עולם, תודה רבה לך שהכנסת אותי לצינוק!" התחלתי לשיר עם כל ההתלהבות: "ברוך אלוקינו... האיש חשב שיצאתי מדעתך... מדוע אתה כל כך שמח? שאל. "ככל הנראה אינך יודע מה זה צינוק..."

השבתי: "עד שאתה שואל אותי למה אני כל כך שמח, תשאל אותי תחילה, מדוע כיביתי את המנורה?".

"צודק בסדר, מדוע כיבית את המנורה?". "הלא תביין, התחלתי להסביר, והקב"ה יסלח לי על השקר שהוצאתי מפי, הייתי במצב פיקוח נפש... יש בדת שלנו מצוה שצריך לשבת שלושה ימים בצינוק... חשבתי לעצמי: כיצד אוכל לקיים את המצוה? ואז החלטתי לעשות מעשה: לכבות את המנורה, שכן ידעתי כי העונש הקבוע בחוק על העבירה הזאת, הוא שלושה ימי צינוק. אני כל כך שמח שאוכל לקיים את המצוה שלנו..."

"אם כך - תשכח מזה" השיב, "אנחנו הקומוניסטים לא נעזור לך לקיים מצוות... אתה לא נכנס לצינוק בשום פנים ואופן! **שוב לחדרך**"... **שבת שלום ומבורך**.

'כל ילד הוא יחיד'

בתחילת הפרשה מספרת התורה: "אֵלֶּה תִּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעָה עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה יָעָה אֶת אָחִיו בְּצֶאֱן וְהוּא יָעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נָשִׁי אֲבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבָרָם יָעָה אֶל אֲבִיהֶם." לכאורה כל הקורא את הפסוקים יתפלא איך יכול להיות שיוסף הצדיק בן שבע עשרה ומביא את דיבת אחיו לאביהם. ועוד הרי הביא את דיבת אחיו בני לאה ולא בני בלהה וזלפה. ומדוע כתוב כאן כביכול שהוא נער את בני בלהה וזלפה ומיד אחר כך ויבא יוסף את דיבת בני לאה אל אביהם. והדברים יובנו על פי הירושלמי במסכת ברכות: "אמר רבי אבהו מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע שהיו בדרך והיו מסתלקין (מהדרך) לצדדין (לשולי השדות) מפני יתירות דרכים (מחמת הדרך הבוצית). וראו את ר' יהודה בן פפוס שהיה משתקע ובה כנגדן (מתאמץ ללכת בבועי ולא סוטה לשדות בצד) ? אמר ר' ג' לר' יהושע מי הוא זה שמראה עצמו באצבע (שמתגאה ומראה שנוהג מידת חסידות). אמר לו : יהודה בן פפוס הוא שכל מעשיו לשם שמים. אומר לו רבן גמליאל כי למדנו שרבי זעירא אמר שמותר לאדם לנהוג מידת חסידות ובלבד שלא יזכה אחרים. דהיינו שלא יתבלט. ובזה יובן עניינו של יוסף. יוסף לא הביא בפועל דיבת האחים בני לאה ליעקב. אך ברגע שיוסף התבלט בהתקרבו אל בני בלהה וזלפה, הרי זה הדגיש את ההבדל בינו לבין בני לאה. וממילא הציג את בני לאה באור שלילי. דבר זה יצר את הריחוק בין בני לאה ליוסף. ובהמשך את מכירת יוסף והגלות למצרים.

למדנו כמה צריך להיזהר גם כאשר מתנהגים בצורה טובה לא לעשות זאת בצורה בולטת שמציגה את האחר באור שלילי. הדבר נוגע לנו כבני אדם בכלל וכהורים בפרט. פעמים רבות אנו רואים אצל הילדים הבדלים משמעותיים בהתנהגות. כמעט לכולם יש את הילד הנחשב כילד טוב ואת הילד שנחשב פחות המוצלח. ולעיתים בלא משים אנו עושים את ההשוואה ואומרים לילד שאינו נוהג כשורה מדוע אינו יכול לנהוג כאחיו הטוב. איננו שמים לב , אך אנו עלולים ליצור כך שגאה וקנאה בין האחים. יצא לי לשוחח עם יעקב שעלה עם משפחתו לפני מספר שנים מחו"ל . כעת בעקבות הזדקנות הוריו הם החליטו לעלות גם הם לארץ על מנת לגור ליד יעקב. דא עקא שיעקב חושש מאוד. הוא הסביר כי למרות הקשר הטוב מאוד עם הוריו. כאשר הוריו יעלו יעלה עמם גם אחיו הצעיר. מאז ומעולם אחיו הצעיר קינא בו. יעקב היה נחשב כילד הטוב . ואחיו הצעיר חש כל העת כי עליו לעמוד בסטנדרטים שיעקב הציב. תחרות זו יצרה קנאה ושנאה כזו שגם היום אחרי עשרות שנים, עדיין קיימת. נתתי ליעקב מספר עצות כדי למזער נזקים. אך הבנתי יותר עד כמה מוטלת עלינו כהורים האחיות למנוע זאת. עלינו להתייחס לכל ילד כאילו הוא אחד יחיד. ולא להשוות בינו לבין האחרים.

שבת שלום ומבורך
לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה : עמי סייע בשבת ליהודי סיעודי להגיע לבית הכנסת. ביום שישי עמי הגיע לבית היהודי הסיעודי וקיבל הוראות מן האשה איך לקחת אותו במהלך השבת. ועשה אותן כראוי בשבת. במוצאי שבת רצתה האשה כהוקרה על המאמצים לתת לעמי תשלום. אלא שעמי חושש שזהו שכר שבת. האם מותר לעמי לקבל את התשלום המוצע לו? **תשובה:** אכן במסכת בבא מציעא דף נח הובא כי אסור ליטול שכר על מלאכת שבת. אלא אם אינו ניכר שהוא על שבת ומובלע בשכר נוסף. וכן הובא בש"ע סימן שו סעיף ד ובמשנ"ב ברורה סעיף קטן כא.

אמנם לכאורה כאן קשה לומר שהשכר יהיה מובלע בשכר של יום שישי. אך יש לציין את הנאמר במשנה ברורה על הסעיף הבא בסעיף קטן כג וכד. שיש שמתירים תשלום על מצווה. ובוודאי במילדת וכל כהאי גוונא מותר לקחת שכר מצווה. הטעם שבמילדת מותר, שמא תימנע ולא תעשה. ולכאורה גם כאן ניתן לומר דבר זה. ובשו"ת באר משה ה, יב כתב שניתן לתת זאת כמתנה. היוצא להלכה שמעיקר הדין יש לעמי על מי לסמוך לקחת את התשלום המוצע לו.

חידה

1. "וישראל אהב את יוסף כי בן זקונים הוא לו". ציין שלושה פירושים לכינוי זה.
2. יעקב עשה כתונת פסים לבנו האהוב. על מי מסופר בתנ"ך שעשתה מעיל לבנה?
3. "וימצאהו איש והנה תועה בשדה". מי האיש?
4. לפי הגמרא, ראש השנה י"ז, מתי השתחרר יוסף מבית הסוהר?
5. בשני מקרים נזכר בפרשתנו הביטוי: "הכר נא". מי אמר למי?

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. "ותמות רחל..." באיזה גיל נפטרה רחל על פי המדרש? **תשובה-** בגיל 36 (לפי סדר עולם ב)
2. שתי נשים בתורה הוחבאו בתיבה. מי הן? (**רש"י**) **תשובה-** דינה ושרה.
3. "ויאבק איש עמו". מי היה האיש? (**רש"י**) **תשובה-** איש= שרו של עשו.
4. "ויבא יעקב שלם". מהם שלושת הדברים שהיה בהם שלם? **תשובה-** שלם בגופו, בממונו ובתורתו
5. על שני דברים מסופר בפרשתנו שנקברו תחת עצים. מהם הדברים ואילו עצים? **תשובה-** א. יעקב הטמין עבודה זרה ונזמים של שכם תחת עץ האלה. ב. דבורה מינקת רבקה נקברה תחת עץ האלוך.

מסיבת חנוכה נ- 'יבוע אומרי'

חברי הקהילה ומשפחותיהם מוזמנים ביום חמישי (22.12.22 למניינם) בשעה 19:00 להדלקת חנוכה קהילתית - נר חמישי של חנוכה את הערב ילווה הזמר ג'קי אליהו בסיפור אישי שירים ותשבחות לה' יתברך כיבוד קל

כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם.

חברי הקהילה שואלים

אדם שממחר לצאת למסיבה מחוץ לעיר מתי כבר יכול להדליק את נרות החנוכה ועד מתי יכול להדליק כשהגיע מאוחר?

קודם כל דברינו יש להקדים כי מצוות נר חנוכה יקרה וחשובה היא עד מאד, ומצוות נר חנוכה היא נר איש וביתו, לפרסם את הנס מהבית חוצה כלומר שפרסום הנס נעשה לו ולבני ביתו וכן לעוברים ושבים כשמדליק בחוץ או בחלון, ולכן ראוי לדקדק במצווה זו להדליקה בזמנה ובשיעור הרצוי ולא יהיה כהרצים שיצאו דחופים ואין לו זמן להדליק החנוכה כדון, ובפרט אלו שמנצלים דווקא ימים אלו להתארח בבתי מלון למיניהם ונכנסים לספקות גדולים לגבי נר חנוכה (ואין כאן המקום להאריך) ומפסידים בידיים מצווה יקרה זו אשר בעבורה זוכים לישועות גדולות בפרנסה בריאות ובחינוך הילדים, כי הזהיר בנר כלומר לדקדק בו ולהדר בו יהיו לו בנים תלמידי חכמים, שזה הנחת והשמחה הכי גדולה שיכולה להיות לאדם בעולם הזה ובעולם הבא, ולכן וודאי שכדאי לאדם להמנע ממצאת מביתו למלונות וכיוצא בזה בימי קדושים אלו (ובלבד שיהיה בנחת ובשלווה עם בני ביתו) וישב עם בני ביתו ויספר להם קורות ישראל ויחזק ליבו וליבם באהבת אבינו מלכנו צורנו וגואלנו.

וכן אע"פ שכל יום ויום מתאחר לביתו כי טורח בעבודתו הרבה, ישתדל שיכול לבוא בזמן להדליק הנרות עם בני ביתו, ולא יחכו לו עד בוש, או שיאמר לאשתו להדליק בשבילו ומרגישה לבדה ואין לה שמחה בהדלקה, וראויה מצווה זו שיזדרז בשבילה לחזור מוקדם לביתו.

ועיקר מצוות ההדלקה היא מזמן צאת הכוכבים (כמה רגעים לפני שעה חמש) ולא יקדים ההדלקה קודם לזמן זה (מלבד בערב שבת) אלא אם כן הוא טרוד ביותר שלא יוכל להדליק כלל אם יחכה לצאת הכוכבים שאז יוכל להקדים כמו בערב שבת, בלבד

שיניח שמן שיוכל לדלוק עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים.

וכן לא יאחר לכתחילה את ההדלקה כי עיקר מצווה לכתחילה מצאת הכוכבים עד חצי שעה שזה זמן שתכלה רגל מן השוק, ולדעת הרמב"ם והרי"א ז"ל ועוד אין יכול להדליק אחר כך, ומכל מקום אם התאחר יכול להדליק נרות החנוכה אפילו סמוך לעלות השחר, ולכתחילה כאמור ידליק בצאת הכוכבים ממש.

אשה שמחכה לבעלה שיבוא להדליק נרות חנוכה והוא מתעכב, או איש שמחכה לאשתו שתבוא להדליק ורוצים בנתיים לאכול ארוחת ערב או סופגניות האם מותר לאכול קודם ההדלקה?

בכל מצווה שהיא מהתורה או מדברי חכמים, אסור להתחיל לאכול סעודה של פת או אפילו עוגות וכיוצא בזה בשיעור של כחמישים גרם (משקל של סופגניה ממוצעת הוא כשמונים גרם ויותר) כשהגיע זמן המצווה זמן המצווה, ולכן גם במצוות נר חנוכה אסור לאכול עוגות או פת כשהגיע זמן צאת הכוכבים וראוי להחמיר כבר חצי שעה קודם זמן צאת הכוכבים, גם אם כבר התפלל מנחה וערבית מוקדם עד אחרי שידליק נרות חנוכה, אמנם כיוון שעיקר מצוות ההדלקה מוטלת על הבעל כשהוא נמצא (כי באמת גם אשה חייבת במצוות הדלקת נרות חנוכה כמו האיש) והוא מקפיד להדליק בעצמו, כתב מרן רבנו עובדיה בחזון עובדיה (עמוד ס"ח) שיש להקל לאשה לאכול קודם ההדלקה ואין צריכה להמתין עד שיבוא בעלה והוא הדין לשאר בני הבית.

מקורות ההלכה:

שינינו במשנה שבת "לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל, לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לדין". ופירש רבנו עובדיה ברטנורא שהאיסור הוא משום "שמא ימשך בסעודה", כלומר אני חושש שאם יאכל קודם ימשך

אחר הסעודה שלו ולא יתפלל, והאיסור הוא לא מזמן התפילה אלא כבר זמן הסמוך לה שזה חצי שעה קודם.

ונפסק להלכה בשולחן ערוך (סי' רלב סעיף ב') "ולא יכנס למרחץ ולא לבורסקי ולא לדין ולא לאכול אפילו סעודה קטנה סמוך למנחה גדולה".

גם בגמרא במסכת סוכה הוזכר שאסור לאכול לפני נטילת לולב, ונפסק בשו"ע (סימן תרנ"ב סעיף ב') "אסור לאכול קודם שיטלנו", וזה גם בשאר ימי חג הסוכות שארבעת המינים מדרבנן ולא רק ביום הראשון.

וכן פסק השולחן ערוך בהלכות קריאת שמע על ערבית (סימן רל"ה) "אסור להתחיל לאכול חצי שעה סמוך לזמן קריאת שמע של ערבית".

וכן פסק בשולחן ערוך בהלכות בדיקת חמץ: "יזהר כל אדם שלא יתחיל בשום מלאכה ולא יאכל". וכתב המשנה ברורה "ואפילו חצי שעה שקודם הזמן אסור שמא ימשך אחר סעודתו".

גם בהלכות מגילה פסק הרמ"א "אסור לאכול קודם שישמע קריאת המגילה, אפילו התענית קשה עלי".

ולגבי הדלקת נר חנוכה כתבו המגן אברהם ואליה רבה ועוד שאסור לו לאכול קודם ההדלקה, והביא שם בשער הציון שאסור כבר חצי שעה קודם צאת הכוכבים ואפילו כבר התפלל מנחה וערבית מוקדם.

מכל מקום באשה שבעלה צריך להגיע כתב הרב בחזו"ע שאפשר להקל בזה, וכמו שכתב הרב נחלת צבי בהלכות מילה, שכשאין אבי הבן מוהל אלא ממנה שליה למול את בנו, מותר לו לאכול קודם הברית, והביא שכן פסק בשר"ת צל החכמה ומיהו כתב שיש נהגו שלא לאכול ובמקום שנהגו ישארו במנהגם.

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

אסור משיגיע זמנה. (שם עמ' סח עג).

ז. בערב שבת צריך לתת שמן בנרות החנוכה שיעור שידלקו חצי שעה אחר צאת הכוכבים בליל שבת, ואם לא יהיו נרות החנוכה דלוקים חצי שעה אחר צאת הכוכבים, יש אומרים שלא יצא ידי חובתו, והברכות שבידך הרי הן ברכות לבטלה, ויש להזהר מאד בזה, ולכן נרות השעוה הצבעוניים שדולקים כסך 40 דקות פסולים להדלקה בערב שבת.

ח. כל השמנים והפתילות כשרים להדלקת נר חנוכה, ושמן זית מצווה מן המובחר. וכן מצוה מן המובחר לעשות הפתילה מצמר גפן. (ואין חוששים להחליף הפתילות כל ערב בפתילות חדשות).

ט. אסור להשתמש לאור הנר של חנוכה, ואפילו תשמיש של קדושה כגון ללמוד לאורה, אסור. ואחר שעבר זמן מצותה, שהוא חצי שעה משעת הדלקתה, מותר לו לכבותה, וכן יכול להשתמש לאורה.

סדר הברכות וההדלקה

א. המדליק נרות חנוכה בלילה הראשון, קודם שידליק יברך שלש ברכות והן: 1. אשר קדשנו במצותיו וצונו "להדליק נר חנוכה", (ואין אומרים "של"). 2.

"שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה", 3. "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". ובשאר לילות החנוכה מברך שתי ברכות הראשונות. (שם עמ' קכה).

ב. המדליק נרות חנוכה צריך להדליק את רוב היוצא מן הפתילה, עד שתהא השלהבת עולה מאליה. ואחר שבידך והדליק נר אחד, אף על פי שהוא עדיין צריך להדליק את נרות החידור, יש לו לומר את הנוסח של "הנרות הללו" וכו', ואחר כך כל "מזמור שיר חנוכה הבית לדוד". (שם עמ' קכט קל).

ג. אם לא בידך שהחיינו בלילה הראשון, רשאי לברך שהחיינו בליל שני והלאה בשעה שמברך ומדליק נרות חנוכה. ומי שלא היה בביתו בלילה הראשון של חנוכה, והדליקה עליו אשתו, וברכה כל הברכות, ובא "להדליק" בלילה השני, יש אומרים שצריך לברך

חנוכה בביתם, ורק הדליקו נר חנוכה בבית הכנסת, מכל מקום צריך לומר על הנסים בהודאה. (ואפילו מתפללים לפני שקיעת החמה שעדיין לא הדליקו נרות חנוכה אפילו בבית הכנסת). וכן בכל התפילות של חנוכה צריך לומר "ועל הנסים". (שם עמ' קפח).

ב. טעה ולא אמר "ועל הנסים" בתפילה, אם נזכר באותה ברכה קודם שיאמר "השם" בחתימת הברכה, כגון שאמר "ברוך אתה" ונזכר, חוזר ואומר: מודים אנחנו לך על הנסים וכו', וממשיך ועל כולם וכו'. ואם לא נזכר עד שהזכיר "השם" אינו חוזר. ונכון שהשוכח "על הנסים" ונזכר אחר חתימת הברכה, שיאמרנו בסוף התפלה כשמיסים "אלהי נצור", ויאמר: מודים אנחנו לך על הנסים וכו', עד ונודה לשמך הגדול סלה. ויש לומר "ועל הנסים" בתוספת אות ו', שחוזר על מה שאמר תחלה מודים אנחנו לך ועל הנסים וכו'.

ג. גם בברכת המזון של חנוכה צריך לומר "ועל הנסים" בהודאה, לפני "ועל הכל ה' אלהינו אנחנו מודים לך", ואם שכח לאומר, כל זמן שלא הזכיר "השם" בחתימת הברכה חוזר, ואם הזכיר אינו חוזר. וטוב שאם שכח על הנסים בבה"ז, שבאמצע הרהמון, יאמר: "הרהמון הוא יעשה עמנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול" וכו'. **ובברכת "מעין שלש"** בימי חנוכה אין מזכירים של חנוכה כלל.

ד. בכל יום משמונת ימי חנוכה בתפלת שחרית **גומרים את ההלל**, בין יחיד בין צבור. ומברכים לפניו אקב"ו "לגמור את ההלל". ולאחריו ברכת "להללך". ואם טעה ואמר ההלל בדילוג, כמו שנוהגים לקראו בראש חודש, ונזכר לאחר מכן, יחזור לגמור את ההלל כולו, בלי ברכה. והנשים פטורות מן ההלל, ואע"פ שהן חייבות בהדלקת נר חנוכה - מפני שאף הן היו באותו הנס, מן ההלל פטורות הן. ואם רצו לגמור ההלל, רשאית לגמורו, בלי ברכה. (שם עמ' רח ריא רג).

שהחיינו. וכן עיקר.

ד. מי שלא הדליק נר חנוכה, ואינו עתיד להדליק אחר כך, ואין מדליקין עליו בביתו, כשרואה נרות חנוכה, בלילה הראשון מברך שתי ברכות, שעשה נסים, ושהחיינו, ובשאר לילות ברכת שעשה נסים בלבד.

ה. צריך להדליק את **נרות החנוכה במקום הנחתם**. ולכן אם בעל הבית חולה, ואינו יכול לקום ממתת חוליו להדליק, אין בני הבית מביאים לו ליד מטתו החנוכה להדליק נרות חנוכה, ואח"כ יניחום במקומם, אלא ימנה בעל הבית "שליח" שידליק את הנרות במקום הנחתם, והשליח יברך וידליק הנרות.

ו. אכסנאי - אורח שאין מדליקים עליו בביתו צריך לתת פרוטה לבעל הבית שלו להשתתף בשמן של נר החנוכה. ואם בעל הבית מקנה לו חלק בשמן במתנה שפיר דמי. ובזמננו שמדליקים בפנים, אף כשיש לו פתח בפני עצמו, אין צריך להדליק. ובחורים שלומדים בשיבות, שהוריהם מדליקים עליהם בביתם אינם צריכים להדליק ולא להשתתף. (שם עמ' קמד).

ז. בן נשוי המתארח אצל אביו או אצל חמיו בשבת חנוכה, ובמוצאי שבת מתכוון לחזור לביתו, אין לו להדליק נר חנוכה אלא כשיחזור לביתו דוקא. (עמ' קנה) **ח.** חיילים ספרדים המשרתים בצבא יכולים לסמוך על הדלקת נר חנוכה על אביהם בביתם, ואינם צריכים להדליק. ואם הם נמצאים במקום שאין רואים נר חנוכה כלל, יכולים להדליק בתוך מחניהם בברכה, אף על פי שמדליקים עליהם בביתם. וחיילים אשכנזים שמהדרים להדליק נר לכל אחד ואחד, אם יש להם במחנות הצבא חדרים בפני עצמם מדליקים בברכה.

ט. בערב שבת חנוכה נכון להדליק נר חנוכה תחלה ואחר כך נר של שבת. ואם הזמן דחוק, די בהדלקת נר אחד למצות נר חנוכה, ושאר נרות החידור ידליק אחר שתברך האשה על הדלקת נרות שבת ותדליק.

סדר התפילות בחנוכה

א. בערבית ליל חנוכה **אומרים "ועל הנסים"** בתפילה, אף על פי שלא הספיקו לצאת ידי חובת הדלקת נר